

Valtuustoaloite Pirkanmaan hyvinvointialueen lastensuojelun laadun parantamiseksi Sosiaali- ja terveysministeriön teettämän Kananojan ja Ruuskasen selvitystyön loppuraportin (2019) mukaisesti siten, että koko hyvinvointialueella lastensuojelun laatu nostetaan loppuraportin vaatimalle tasolle.

Lastensuojelun laatu on ollut koko Suomen mittakaavassa vuosikymmeniä huolestuttavalla tasolla. Tätä huolta on nostettu erityisesti vaalien alla toistuvasti esiin, mutta toimet tilanteen korjaamiseksi ovat monessa kunnassa jääneet tosiasiallisesti toteuttamatta. Allekirjoittaneiden mielestä on varsin häpeällistä jättää suomalaisen yhteiskunnan haavoittuvin ihmisryhmä auttamatta. YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksessa korostetaan juuri lapsen edun ensisijaisuutta. Lastensuojelutarpeessa olevat lapset ovat usein monen inhimillisesti ymmärrettävän tragedian uhreja ja he aivan erityisesti tarvitsevat apuamme.

Loppuraportissa nousee korjattavaksi mm. lastensuojelun asiakasperheiden päihde- ja mielenterveyspalveluiden riittämättömyys, sosiaalityöntekijöiden liiallinen asiakasmäärä, lapsen osallisuus omassa asiassaan, liian vaihtuvat lapsen asioista vastaavat sosiaalityöntekijät, sijaishuollon valvonta, tutkitun tiedon hyödyntäminen ja osaamisrakenteen muutostarve sekä lisäkoulutusmahdollisuudet.

Päihde- ja mielenterveysongelmat ovat tavallisia lastensuojelutarpeen taustatekijöitä. Useissa selvityksissä on todettu lastensuojeluperheiden saavan riittämättömästi hoitoa edm. ongelmiin. Tämä johtaa hoidon puutteen seurauksena pahimmillaan jopa lasten huostaanottoihin. Huostaanotto on erittäin kallis tapa auttaa lasta. Päihde- ja mielenterveyshoito on turvattava jatkossa asiakaslapselle ja hänen huoltajilleen. Erityistä huomiota tulee kiinnittää jälki- ja sijaishuollossa olevien lasten ja nuorten päihde- ja mielenterveyspalvelujen turvaamiseen ja syrjäytymisen estämiseen.

Pirkanmaallakin lastensuojelu kärsii työvoimapulasta. Henkilöstön sitouttamisessa ammattiliitto Talentian tekemän selvityksen mukaan ovat keskeisiä asiakasmäärä/sosiaalityöntekijä, palkka ja koulutusmahdollisuudet. Kananojan raportissa (ehdotus 46) ehdotetaan sijaispoolin perustamista lastensuojelun sosiaalityöntekijöille.

Lisäksi (ehdotus 29) ehdotetaan lastensuojelutyön osaamistarpeiden analysointia ja pilotointia arvioidun monipuolisemman osaamisrakenteen avulla. Tässä esimerkiksi Ylöjärven kaupunki olisi erinomainen pilotointialue, koska lastensuojelun asiakasmäärät per sosiaalityöntekijä on saatu jo korjattua kohtuulliselle tasolle. Ylöjärvellä syksyllä 2022 perustettavaan perheintensiiviyksikköön palkataan aikuispsykiatri, lastenpsykiatri, psykologi, toimintaterapeutti ja psykiatrisia sairaanhoitajia erityisesti lastensuojelun työtä tukemaan.

Lastensuojelun laatua heikentävät epäkohdat on ansiokkaasti kerätty STM:n Kananoja & Ruuskasen loppuraporttiin (Selvityshenkilön ehdotukset lastensuojelun toimintaedellytysten ja laadun parantamiseksi). Toivomme, että Pirkanmaan hyvinvointialueella tehdään tähän raporttiin pohjautuva toimintasuunnitelma. Valiokuntavalmistelussa tulisi perehtyä tarkasti koko raporttiin. Lastensuojelun laadusta tulisi kerätä myös kuntakohtaista tilastotietoa jo vuodelta 2022, jotta seurantavertailu alueen sisälläkin on mahdollista hyvinvointialueella jatkossa. Kustannusvaikuttavuustietoa tulee kerätä pitkäjänteisesti ja hyödyntää onnistuneita pilotteja koko alueella.

Tiedetään, että lastensuojelun laadun parantaminen katkaisee ylisukupolvista syrjäytymistä ja tuottaa työkykyisiä ja terveempiä aikuisia yhteiskuntaan puhumattakaan inhimillisen kärsimyksen vähentämisestä. Lastensuojelun kehittämällä voidaan vaikuttaa merkittävästi lastensuojelun kustannuksiin ja välttää kaikista kalliimpia toimenpiteitä, kuten huostaanottoja. Lainsäädäntö pyrkii korjaamaan lastensuojelun asiakasmääriä asettamalla asiakasmitoituksen, mutta sen noudattamista on valvottava ja muut raportin esille nostamat asiat on korjattava koko Pirkanmaan hyvinvointialueella.

Pirkanmaalla 2.5.2022.

Erja Pelkonen
Aluevaltuutettu

Muut aloitteen allekirjoittajat:

Sami Kymäläinen
Lisa Wesin
Arto Grönroos
Lassi Kaleva
Janne Ojala
Miia Kinnari
Miko Bergbom
Matti Heinämäki
Mauri Heiska
Veijo Niemi
Veli-Matti Ahtiainen
Joakim Vigelius
Janne Prihti
Veikko Vallin
Sirpa Pursiainen
Riitta Kuismanen
Sari Tanus
Tiina Wesslin